

عنوان مقاله:

جایگاه محله جوباره در تحولات تاریخی و تاثیر آن بر بافت شهر اصفهان

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات باستان شناسی، دوره 14، شماره 3 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

شهباز نوری فشارکی - گروه باستان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران.

محسن جاوری - گروه باستان شناسی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران.

محمد مرتضایی - گروه باستان شناسی، پژوهشکده باستان شناسی، پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

اصفهان یکی از شهرهایی است که علیرغم فراز و نشیب هایش همچنان قسمت هایی از بافت تاریخی آن نسبتاً سالم مانده است. دو عامل اقلیمی کمی بارش و پایین بودن رطوبت نسبی از طرفی و عدم وقوع زلزله های مخرب از طرف دیگر عواملی هستند که در سالم ماندن نسبی بافت قدیمی شهر بسیار موثر بوده اند. انتخاب محله جوباره از این نظر اهمیت دارد که به عنوان قدیمی ترین محله شهر اصفهان و یکی از مراکز مهم جمعیتی از پیشینه درخشان برخوردار است. جوباره اصلی ترین هسته اولیه شهر اصفهان و قدیمی ترین محله مسکونی آن است که قدمت آن بر اساس متون به دوره هخامنشی می رسد و مرکزیت استقرار یهودیان در آنجا بوده است. این محله از صدر اسلام تا قرن پنجم هجری به یهودیه معروف بوده است. در دوران سلجوقی این محله مرکزیتی خاص یافت و درست در مجاورت بناهای مهمی از جمله مسجد جامع و مجموعه دولت خانه سلجوقی و بازار و میدان شهر قرار گرفت. در این مقاله به دنبال پاسخ به پرسش های شامل: تاثیر محله جوباره در شکل گیری و رشد و گسترش شهر اصفهان در قرون اولیه اسلامی و نقش یهودیان به عنوان ساکنان بومی و اولیه آن در شکل گیری این محله تاریخی هستیم. روش تحقیق به کار گرفته شده در این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی است که بر اساس ابنیه و آثار موجود در بافت تاریخی این محدوده و شواهد موجود تاریخی و گزارش های مندرج در متون در بازه زمانی قبل از اسلام تا دوره صفوی است. با توجه به استدلال های ارائه شده در مقاله می توان نتیجه گرفت یکی از مهم ترین مراکز اصفهان در پذیرش اعراب مهاجر، محله جوباره بوده است. با سکونت اعراب در این محله و رونق روز افزون آن جوباره به شکل یک محله با اهمیت در آمد و با گذشت زمان از محله جی، آبادتر و بزرگ تر شد و بدین ترتیب تختهگاه اصفهان از جی به یهودیه (جوباره) انتقال یافت.

کلمات کلیدی:

اصفهان، جوباره، بافت تاریخی، مسجد جامع، دوران اسلامی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1609227>

